

กฎกระทรวง

การขอขึ้นทะเบียน การออกใบสำคัญการขึ้นทะเบียน และการเพิกถอน
การขึ้นทะเบียนที่ดินที่เป็นถิ่นกำเนิดของสมุนไพรหรือที่จะใช้ปลูกสมุนไพร
พ.ศ. ๒๕๖๑

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๖๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติ
คุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย พ.ศ. ๒๕๔๒ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข
ออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ในกฎกระทรวงนี้

“คำขอ” หมายความว่า คำขอขึ้นทะเบียนที่ดินที่เป็นถิ่นกำเนิดของสมุนไพร หรือที่ดินที่จะใช้
ปลูกสมุนไพร

“ผู้ขอขึ้นทะเบียน” หมายความว่า เจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินซึ่งขอขึ้นทะเบียนที่ดินที่เป็น
ถิ่นกำเนิดของสมุนไพรหรือที่ดินจะใช้ปลูกสมุนไพร

“ที่ดิน” หมายความว่า ที่ดินที่เอกชนเป็นเจ้าของหรือเป็นผู้ครอบครอง โดยอาจเป็นที่ดิน
ของเอกชนหรือที่ดินของรัฐที่เอกชนมีสิทธิครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมาย

“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก

ข้อ ๒ ใบสำคัญการขึ้นทะเบียนมีสองประเภท ดังต่อไปนี้

(๑) หนังสือสำคัญการขึ้นทะเบียนที่ดินที่เป็นถิ่นกำเนิดของสมุนไพร

(๒) หนังสือสำคัญการขึ้นทะเบียนที่ดินที่จะใช้ปลูกสมุนไพร

หมวด ๑

การขอขึ้นทะเบียน

ข้อ ๓ ผู้ขอขึ้นทะเบียนมีสิทธินำที่ดินที่เป็นถิ่นกำเนิดของสมุนไพรหรือที่ดินที่จะใช้ปลูกสมุนไพร
ไปยื่นคำขอต่อนายทะเบียนเพื่อขอรับความช่วยเหลือหรือขอรับการสนับสนุนตามแบบที่อธิบดีกำหนด
โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา พร้อมเอกสารและหลักฐาน ดังต่อไปนี้

(๑) กรณีผู้ขอขึ้นทะเบียนเป็นบุคคลธรรมดา

(ก) สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน หรือบัตรประจำตัวอื่นที่ทางราชการออกให้

(ข) สำเนาทะเบียนบ้าน

(ค) แผนที่แสดงที่ตั้งของที่ดิน

(ง) สำเนาหลักฐานแสดงกรรมสิทธิ์ในที่ดินหรือสิทธิครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมาย
สำเนาสัญญาเช่าการใช้ประโยชน์ที่ดินหรือหนังสือรับรองจากเจ้าของที่ดิน หรือสำเนาหนังสืออนุญาต
การใช้ประโยชน์จากรัฐ แล้วแต่กรณี พร้อมกับสำเนาหลักฐานแสดงกรรมสิทธิ์ในที่ดินในกรณีที่ผู้ขอขึ้นทะเบียน
ไม่ได้เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในที่ดินนั้น

(๒) กรณีผู้ขอขึ้นทะเบียนเป็นนิติบุคคล

(ก) สำเนาใบสำคัญแสดงการจดทะเบียนนิติบุคคล

(ข) สำเนาหนังสือรับรองแสดงวัตถุประสงค์ของนิติบุคคลและผู้มีอำนาจลงลายมือชื่อ
แทนนิติบุคคลซึ่งเป็นฉบับปัจจุบัน โดยมีคำรับรองของผู้มีอำนาจให้คำรับรองตามกฎหมายไม่เกินหกเดือน
นับแต่วันที่ออกหนังสือรับรองนั้น

(ค) แผนที่แสดงที่ตั้งของที่ดิน

(ง) สำเนาหลักฐานแสดงกรรมสิทธิ์ในที่ดินหรือสิทธิครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมาย
สำเนาสัญญาเช่าการใช้ประโยชน์ที่ดินหรือหนังสือรับรองจากเจ้าของที่ดิน หรือสำเนาหนังสืออนุญาต
การใช้ประโยชน์จากรัฐ แล้วแต่กรณี พร้อมสำเนาหลักฐานแสดงกรรมสิทธิ์ในที่ดินในกรณีที่ผู้ขอขึ้นทะเบียน
ไม่ได้เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในที่ดินนั้น

(จ) เอกสารตาม (๑) (ก) และ (ข) ของผู้มีอำนาจลงนามแทนนิติบุคคลซึ่งรับผิดชอบ
ในการดำเนินงานของนิติบุคคล

ข้อ ๔ ในการยื่นคำขอ นอกจากต้องยื่นเอกสารและหลักฐานตามข้อ ๓ แล้ว ให้แนบเอกสาร
และหลักฐานซึ่งอย่างน้อยต้องมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

(๑) วัตถุประสงค์ในการขอขึ้นทะเบียน

(๒) จำนวนเนื้อที่ที่ดินที่ขอขึ้นทะเบียน

(๓) ผังการใช้ประโยชน์ในที่ดินและการจัดการสมุนไพรรในพื้นที่

(๔) ชื่อและชนิดของสมุนไพรรที่ต้องการปลูกในพื้นที่

กรณีการขึ้นทะเบียนที่ดินที่เป็นถิ่นกำเนิดของสมุนไพรรต้องมีเอกสารหรือหลักฐานการสำรวจพื้นที่
เพื่อระบุข้อมูลพื้นฐานของสมุนไพรร เช่น ชื่อและชนิดของสมุนไพรรที่เกิดตามธรรมชาติ ความหลากหลาย
และร่องรอยพันธุ์

เมื่อได้รับคำขอขึ้นทะเบียนตามวรรคหนึ่ง ให้นายทะเบียนออกใบรับคำขอให้แก่ผู้ยื่นคำขอ
ไว้เป็นหลักฐาน

ข้อ ๕ ในการยื่นคำขอตามข้อ ๓ ให้นายทะเบียนพิจารณาตามหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

(๑) กรณีผู้ขอขึ้นทะเบียนเป็นบุคคลธรรมดา

(ก) เป็นผู้บรรลุนิติภาวะ

(ข) มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร

(ค) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(ง) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย

(๒) กรณีผู้ขอขึ้นทะเบียนเป็นนิติบุคคล

(ก) มีลักษณะตาม (๑) (ข) และ (ง)

(ข) มีการดำเนินการเกี่ยวกับการแพทย์แผนไทยและสมุนไพร

(ค) กรรมการ ผู้จัดการ หรือบุคคลซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลต้องมีลักษณะตาม (๑)

ข้อ ๖ การยื่นคำขอตามกฎกระทรวงนี้ ให้ยื่นต่อนายทะเบียน ณ สถานที่ที่ดินที่จะขอขึ้นทะเบียนนั้น ตั้งอยู่ ดังต่อไปนี้

(๑) ในกรุงเทพมหานคร ให้ยื่น ณ กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข

(๒) ในจังหวัดอื่น ให้ยื่น ณ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด หรือหน่วยงานของรัฐที่อธิบดีประกาศกำหนด

การยื่นคำขอตามวรรคหนึ่ง ให้ยื่นด้วยตนเองหรือมอบอำนาจให้บุคคลอื่นกระทำการแทน โดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ หรือโดยวิธีการอื่นตามที่อธิบดีประกาศกำหนด

หมวด ๒

การออกใบสำคัญการขึ้นทะเบียน

ข้อ ๗ เมื่อได้รับคำขอพร้อมด้วยเอกสารและหลักฐานแล้ว หากนายทะเบียนเห็นว่าคำขอเอกสาร หรือหลักฐานนั้นไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วน ให้มีหนังสือโดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับแจ้งผู้ขอขึ้นทะเบียนให้แก้ไขหรือจัดส่งเอกสารหรือหลักฐานเพิ่มเติมภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้ง หากผู้ขอขึ้นทะเบียนไม่ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ถือว่าผู้ขอขึ้นทะเบียนละทิ้งคำขอและไม่ประสงค์ที่จะยื่นคำขอนั้น และให้นายทะเบียนจำหน่ายเรื่องออกจากสารบบ

ในกรณีที่เห็นว่าคำขอ เอกสารและหลักฐานถูกต้องและครบถ้วน ให้นายทะเบียนออกใบสำคัญการขึ้นทะเบียน และมีหนังสือโดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับแจ้งให้ผู้ขอขึ้นทะเบียนทราบพร้อมชำระค่าธรรมเนียมการขอขึ้นทะเบียนที่ดินที่เป็นถิ่นกำเนิดของสมุนไพรภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ ได้รับหนังสือแจ้ง หากผู้ขอขึ้นทะเบียนไม่ชำระค่าธรรมเนียมภายในระยะเวลาที่กำหนดให้นายทะเบียนยกคำขอนั้น และให้มีหนังสือโดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับแจ้งผู้ขอขึ้นทะเบียนโดยไม่ชักช้า

ให้นายทะเบียนหรือผู้ที่นายทะเบียนมอบหมายตรวจสอบสถานที่ตั้งของที่ดินที่ขอขึ้นทะเบียนก่อนออกใบสำคัญการขึ้นทะเบียน

หากนายทะเบียนเห็นว่าไม่สมควรออกใบสำคัญการขึ้นทะเบียน ให้มีหนังสือโดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับแจ้งคำสั่งไม่ออกใบสำคัญการขึ้นทะเบียน พร้อมเหตุผลไปยังผู้ขอขึ้นทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มิคำสั่งดังกล่าว

ใบสำคัญการขึ้นทะเบียนตามกฎหมายกระทรวงนี้ ให้เป็นไปตามแบบที่อธิบดีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ข้อ ๘ เมื่อนายทะเบียนจังหวัดออกใบสำคัญการขึ้นทะเบียนแล้ว ให้นายทะเบียนจังหวัดแจ้งการออกใบสำคัญการขึ้นทะเบียนพร้อมสำเนาใบสำคัญการขึ้นทะเบียนจัดส่งไปยังนายทะเบียนกลางเพื่อรวบรวมจัดเก็บในสารบบ และให้นายทะเบียนกลางรายงานการออกใบสำคัญการขึ้นทะเบียนที่ดินทั้งกรณีที่ดินนายทะเบียนจังหวัดและนายทะเบียนกลางเป็นผู้ออกต่อคณะกรรมการทุกหกเดือน

ข้อ ๙ ในกรณีที่ไม่สำคัญการขึ้นทะเบียนสูญหาย ถูกทำลาย หรือลบล้างในสาระสำคัญ ให้ผู้รับใบสำคัญการขึ้นทะเบียนยื่นคำขอรับใบแทนใบสำคัญการขึ้นทะเบียนตามแบบที่อธิบดีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา พร้อมด้วยเอกสารและหลักฐานตามที่ระบุไว้ในแบบคำขอรับใบแทนใบสำคัญการขึ้นทะเบียน พร้อมชำระค่าธรรมเนียมใบแทนหนังสือสำคัญการขึ้นทะเบียนที่ดินที่เป็นถิ่นกำเนิดของสมุนไพรวินิจฉัยในวันที่รับใบแทนดังกล่าว

ใบแทนใบสำคัญการขึ้นทะเบียนให้ใช้ตามแบบใบสำคัญการขึ้นทะเบียนฉบับเดิม และให้มีคำว่า “ใบแทน” กำกับไว้ที่ด้านหน้า และให้ระบุวัน เดือน ปีที่ออกใบแทนใบสำคัญการขึ้นทะเบียน พร้อมทั้งลงลายมือชื่อนายทะเบียนกำกับด้วย

ข้อ ๑๐ ผู้รับใบสำคัญการขึ้นทะเบียน มีหน้าที่ต้องปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

(๑) ดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ได้ขึ้นทะเบียน

(๒) ใช้ประโยชน์ในที่ดินที่ได้รับใบสำคัญการขึ้นทะเบียนด้วยตนเอง

(๓) ไม่เปลี่ยนแปลงเจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินที่ได้ขึ้นทะเบียน เว้นแต่กรณีตามข้อ ๑๑

(๔) ใช้ประโยชน์ในที่ดินให้เป็นไปตามแผนงานหรือโครงการที่ได้รับความช่วยเหลือหรือสนับสนุน

ตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย

ข้อ ๑๑ กรณีผู้รับใบสำคัญการขึ้นทะเบียนถึงแก่ความตาย หากทายาทประสงค์จะขอรับความช่วยเหลือหรือขอรับการสนับสนุนต่อไป ให้ทายาทแจ้งเป็นหนังสือพร้อมกับเอกสารและหลักฐานตามแบบที่อธิบดีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษาต่อนายทะเบียนทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ผู้รับใบสำคัญการขึ้นทะเบียนถึงแก่ความตาย หากไม่แจ้งภายในระยะเวลาดังกล่าว ให้ถือว่าใบสำคัญการขึ้นทะเบียนสิ้นผล

หมวด ๓
การเพิกถอนการขึ้นทะเบียน

ข้อ ๑๒ กรณีผู้รับใบสำคัญการขึ้นทะเบียนไม่ประสงค์จะดำเนินการตามที่ได้รับใบสำคัญการขึ้นทะเบียน ให้ผู้รับใบสำคัญการขึ้นทะเบียนแจ้งต่อนายทะเบียนทราบ และให้นายทะเบียนดำเนินการเพิกถอนใบสำคัญการขึ้นทะเบียน

ข้อ ๑๓ นายทะเบียนมีอำนาจสั่งเพิกถอนใบสำคัญการขึ้นทะเบียนในกรณีที่พบเหตุหนึ่งเหตุใดดังต่อไปนี้

(๑) ปรากฏในภายหลังว่าผู้รับใบสำคัญการขึ้นทะเบียนไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์อย่างหนึ่งอย่างใดตามข้อ ๕

(๒) ผู้รับใบสำคัญการขึ้นทะเบียนฝ่าฝืนหรือไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามข้อ ๑๐

(๓) ผู้รับใบสำคัญการขึ้นทะเบียนถึงแก่กรรม และทายาทไม่ประสงค์จะขอขึ้นทะเบียนที่ดินดังกล่าวต่อไปตามข้อ ๑๑

ข้อ ๑๔ ก่อนที่จะสั่งเพิกถอนใบสำคัญการขึ้นทะเบียนตามข้อ ๑๓ ให้นายทะเบียนตรวจสอบข้อเท็จจริงและแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้รับใบสำคัญการขึ้นทะเบียนหรือทายาท แล้วแต่กรณีทราบเพื่อยื่นคำชี้แจงภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งดังกล่าว

ในการตรวจสอบข้อเท็จจริงตามวรรคหนึ่ง นายทะเบียนอาจจะให้บุคคลที่เกี่ยวข้องชี้แจงหรือนำพยานหลักฐานมาแสดงเพื่อประกอบการพิจารณาก็ได้

ข้อ ๑๕ เมื่อนายทะเบียนได้ทำการตรวจสอบข้อเท็จจริงแล้ว เห็นว่ามีเหตุสมควรเพิกถอนใบสำคัญการขึ้นทะเบียน ให้นายทะเบียนสั่งเพิกถอนใบสำคัญการขึ้นทะเบียนนั้นได้ และให้มีหนังสือแจ้งคำสั่งดังกล่าวโดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ พร้อมด้วยเหตุผลให้ผู้รับใบสำคัญการขึ้นทะเบียนทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มิคำสั่งเพิกถอนใบสำคัญการขึ้นทะเบียนดังกล่าว

ข้อ ๑๖ เมื่อนายทะเบียนจังหวัดเพิกถอนใบสำคัญการขึ้นทะเบียนแล้ว ให้นายทะเบียนจังหวัดแจ้งการเพิกถอนดังกล่าวพร้อมสำเนาที่แสดงการเพิกถอนใบสำคัญการขึ้นทะเบียนจัดส่งไปยังนายทะเบียนกลางเพื่อรวบรวมจัดเก็บในสารบบ และให้นายทะเบียนกลางรายงานการเพิกถอนใบสำคัญการขึ้นทะเบียนทั้งกรณีที่นายทะเบียนจังหวัดและนายทะเบียนกลางเป็นผู้เพิกถอนต่อคณะกรรมการทุกหกเดือน

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๙ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๑

ปิยะสกล สกลสัตยาทร

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่มาตรา ๖๔ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย พ.ศ. ๒๕๔๒ บัญญัติให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินที่เป็นถิ่นกำเนิดของสมุนไพรหรือที่ดินที่จะใช้ปลูกสมุนไพร มีสิทธินำที่ดินนั้นไปขอขึ้นทะเบียนต่อนายทะเบียนเพื่อขอรับความช่วยเหลือหรือขอรับการสนับสนุนได้ต้องเป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง เพื่อสนับสนุนให้เอกชนมีส่วนร่วมในการคุ้มครอง ส่งเสริม และพัฒนาสมุนไพร สมควรกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขอขึ้นทะเบียน การออกใบสำคัญการขึ้นทะเบียน และการเพิกถอนการขึ้นทะเบียนที่ดินที่เป็นถิ่นกำเนิดของสมุนไพรหรือที่ดินที่จะใช้ปลูกสมุนไพร จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้